

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол від № 5 від 29.03.2021 року

Голова Приймальної комісії

Віктор ОГНЕВ'ЮК

ПРОГРАМА

фахового випробування

Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма:	Фінанси і кредит
На основі:	освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

«РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні кафедри фінансів та економіки
Протокол від «10» лютого 2021 р. № 2

Завідувач кафедри Оляга СОСНОВСЬКА

Київ – 2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахових випробувань зі спеціальності «Фінанси і кредит» (далі – Програма) є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою фінансів та економіки факультету інформаційних технологій та управління для спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа і страхування».

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Вступне фахове випробування проводиться у формі комп'ютерного тестування, що здійснюється протягом 80 хвилин, яке дозволить встановити рівень підготовки абітурієнта та його потенціал і можливості для навчання на спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа і страхування».

Метою проведення вступного випробування зі спеціальності на навчання за ОР «бакалавр» на базі ОКР «молодший спеціаліст» в Київському університеті імені Бориса Грінченка є визначення рівня підготовки випускників технікумів та коледжів з дисциплін професійної підготовки для подальшого проведення конкурсу.

Реалізація основної мети спрямована на вирішення наступних завдань:

- 1) визначення загального рівня підготовки вступника;
- 2) визначення ступеня володіння вступником економічною та фінансовою термінологією;
- 3) визначення уміння вступника стисло, послідовно і чітко викласти сутність проблеми;
- 4) аналіз здатності вступника аргументовано захищати свої думки, погляди;
- 5) визначення розвиненості мови викладення.

Абітурієнт з ОКР молодший спеціаліст повинен

знати:

- законодавчі та нормативно-правові акти, що регламентують виробничо-господарську та фінансово-економічну діяльність, податкове законодавство, ділове та комерційне право
- закономірності функціонування сучасної економіки на макро- та мікрорівні; здатність виявляти тенденції зміни соціально-економічних показників;
- основи організації банківської справи, банківських операцій;
- фінансові основи страхової діяльності, структуру страхового тарифу.

вміти:

- здійснювати пошук та аналіз з інформації фінансово-правового характеру для прийняття необхідних рішень;
- використовувати інформаційні технології у фінансах для виконання практичних завдань у галузі професійної діяльності;
- обчислювати та аналізувати показники господарсько-фінансової діяльності підприємства, установи банку, страхової компанії.

Критерії оцінювання знань вступника

Кількість балів (max – 200)	Критерії
180 – 200	Виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
160 – 179	Виставляється за ґрунтовні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач.
140 – 159	Виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
120 – 139	Виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
100 – 119	Виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності викладання, за слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
1 – 99	Виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль

Предмет науки про фінанси. Фінанси - специфічна форма суспільних відносин. Об'єктивні передумови виникнення і розвитку фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями. Функції фінансів: зміст, властивості, призначення, та взаємозв'язок. Об'єкти і суб'єкти розподілу і перерозподілу вартості суспільного продукту.

Тема 2. Основні показники обсягів національного виробництва

ВВП та ВВП – основні показники системи національних рахунків. Особливості обчислення ВВП (ВВП): поняття кінцевого та проміжного споживання, вимір у поточних цінах за рік, національна приналежність виробників.

Методи обчислення ВВП.

Номінальний і реальний ВВП. Індекс цін споживчих товарів, індекс цін інвестиційних товарів, індекс цін промислових товарів. Дефлятор ВВП. Аналіз динаміки реального ВВП.

ВВП та економічний добробут. ВВП на душу населення.

Тема 3. Ринок капіталу

Поняття та складові ринку капіталу. Інструменти ринку грошей, кредитного та фондового ринку.

Процентний дохід на капітал. Ціна позичкового капіталу. Рівноважна норма проценту. Лізинговий капітал.

Прості та складні відсотки.

Поняття дисконтування. Дисконтований дохід. Механізм дисконтування прибутку. Дисконтування вартості цінних паперів. Дисконтування ефективності нових інвестицій. Визначення доцільності інвестування ресурсів шляхом дисконтування капіталу і доходу.

Тема 4. Фінанси господарських суб'єктів

Сутність фінансів господарських суб'єктів, принципи їх організації. Грошові надходження від діяльності підприємств, їх склад і економічна характеристика. Капітал підприємства.

Поняття та класифікація інвестицій. Показники оцінки інвестицій.

Класифікація та елементний склад витрат підприємства. Валовий і чистий дохід. Загальний і чистий прибуток. Класифікація доходів і видатків.

Фінансові ресурси. Власні й залучені грошові кошти. Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм. Джерела формування і напрямки використання фінансових ресурсів комерційних підприємств державної і недержавної форм власності.

Тема 5. Економіка підприємства

Суть та видова класифікація основних фондів. Фізичне (матеріальне) та моральне (економічне) спрацювання основних фондів. Амортизація основних фондів. Методи нарахування амортизації: прямолінійний, зниження залишкової вартості, прискореного зниження залишкової вартості, кумулятивний, виробничий. Система показників відтворення, оснащеності та ефективності використання основних фондів.

Структура та класифікації оборотних засобів підприємства. Елементний склад оборотних фондів. Сутнісна характеристика фондів обігу, їх функціональна та елементна структура.

Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів.

Нематеріальні ресурси підприємства. Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства. Елементний склад нематеріальних активів.

Поняття оплати праці. Основна і додаткова заробітна плата. Складові тарифної система: тарифна ставка, тарифна сітка, тарифно-кваліфікаційний довідник, схема посадових окладів. Основні форми та системи оплати праці.

Тема 6. Бюджетно-податкова політика

Сутність і функції податків. Класифікація податків. Види податків. Податкова система: поняття, основи та принципи побудови. Становлення та розвиток податкової системи України. Інструменти бюджетно-податкової політики.

Бюджет як економічна і правова категорія. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Джерела формування доходів державного бюджету. Бюджетні дефіцити та надлишки, структурний та циклічний дефіцити державного бюджету. Способи фінансування дефіциту державного бюджету, їх переваги та недоліки.

Тема 7. Гроші та грошовий обіг

Походження і суть грошей. Роль грошей в ринковій економіці. Види грошей. Функції грошей. Організація грошового обігу. Складові пропозиції грошей. Грошова маса та грошова база.

Створення грошей системою комерційних банків. Грошовий мультиплікатор.

Грошовий ринок та механізм встановлення рівноваги на грошовому ринку.

Монетарна політика: цілі та види монетарної політики, інструменти монетарної політики.

Складові елементи національної валютної системи. Суть і види валют. Грошова система України. Поняття грошової системи та її елементи.

Тема 8. Інфляція та грошові реформи

Суть інфляції та її основні форми: повзуча, галопуюча, гіперінфляція, відкрита та закрита. Грошові реформи як радикальні заходи негативних соціально-економічних наслідків інфляції. Класифікація грошових реформ.

Тема 9. Форми і види кредиту

Необхідність і суть кредиту. Роль кредиту в ринковій економіці. Суб'єкти і об'єкти кредитних стосунків. Кредитна політика держави. Державний кредит. Функції кредиту. Основні форми кредиту: банківський, комерційний, споживчий, державний, міжбанківський, міжнародний. Види кредиту. Принципи кредитування.

Тема 10. Міжнародні валютно-кредитні відносини

Суть міжнародних валютних відносин. Поняття валютної системи. Основні елементи національної валютної системи. Сутність та класифікація валют. Міжнародні валютно-кредитні організації.

Тема 11. Банківська система

Банківська система України, її організація. Роль і функції Національного Банку України. Облікова ставка ЦБ і її дія на економічні процеси. Комерційні банки, їх роль в економіці, функції, завдання, джерела грошових коштів. Види комерційних банків. Функції комерційних банків. Принципи кредитування.

Тема 12. Основи страхування

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Функції страхування. Основні операції страхових компаній.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВИПРОБУВАННЯ

1. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія.

2. Функції фінансів: зміст, властивості, призначення, та взаємозв'язок.
3. Об'єкти і суб'єкти розподілу і перерозподілу вартості суспільного продукту.
4. ВВП та ВВП – основні показники системи національних рахунків.
5. Особливості обчислення ВВП (ВВП).
6. Методи обчислення ВВП.
7. Номінальний і реальний ВВП.
8. Індекс цін споживчих товарів, індекс цін інвестиційних товарів, індекс цін промислових товарів. Дефлятор ВВП. Аналіз динаміки реального ВВП.
9. ВВП та економічний добробут.
10. Поняття та складові ринку капіталу.
11. Інструменти ринку грошей, кредитного та фондового ринку.
12. Процентний дохід на капітал.
13. Лізинговий капітал.
14. Прості та складні відсотки.
15. Поняття дисконтування. Дисконтування вартості цінних паперів. Дисконтування ефективності нових інвестицій.
16. Сутність фінансів господарських суб'єктів, принципи їх організації.
17. Грошові надходження від діяльності підприємств, їх склад і економічна характеристика.
18. Капітал підприємства.
19. Поняття та класифікація інвестицій. Показники оцінки інвестицій.
20. Класифікація та елементний склад витрат підприємства.
21. Валовий і чистий дохід. Загальний і чистий прибуток.
22. Класифікація доходів і видатків.
23. Власні й залучені грошові кошти.
24. Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм.
25. Джерела формування і напрямки використання фінансових ресурсів комерційних підприємств державної і недержавної форм власності.
26. Суть та видова класифікація основних фондів.
27. Фізичне (матеріальне) та моральне (економічне) спрацювання основних фондів.
28. Амортизація основних фондів. Методи нарахування амортизації.
29. Система показників відтворення, оснащеності та ефективності використання основних фондів.
30. Структура та класифікації оборотних засобів підприємства.
31. Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів.
32. Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства.
33. Поняття оплати праці. Основна і додаткова заробітна плата.
34. Складові тарифної системи: тарифна ставка, тарифна сітка, тарифно-кваліфікаційний довідник, схема посадових окладів.
35. Основні форми та системи оплати праці.
36. Сутність і функції податків.
37. Класифікація податків.
38. Податкова система: поняття, основи та принципи побудови.

39. Становлення та розвиток податкової системи України.
40. Інструменти бюджетно-податкової політики.
41. Бюджет як економічна і правова категорія.
42. Джерела формування доходів державного бюджету.
43. Бюджетні дефіцити та надлишки, структурний та циклічний дефіцити державного бюджету.
44. Способи фінансування дефіциту державного бюджету, їх переваги та недоліки.
45. Походження і суть грошей.
46. Види грошей. Функції грошей.
47. Організація грошового обігу.
48. Складові пропозиції грошей. Грошова маса та грошова база.
49. Створення грошей системою комерційних банків. Грошовий мультиплікатор.
50. Грошовий ринок та механізм встановлення рівноваги на грошовому ринку.
51. Монетарна політика: цілі та види монетарної політики, інструменти монетарної політики.
52. Складові елементи національної валютної системи.
53. Суть і види валют.
54. Грошова система України.
55. Поняття грошової системи та її елементи.
56. Суть інфляції та її основні форми.
57. Класифікація грошових реформ.
58. Необхідність і суть кредиту. Роль кредиту в ринковій економіці.
59. Суб'єкти і об'єкти кредитних відносин.
60. Функції кредиту.
61. Основні форми та види кредиту. Принципи кредитування.
62. Суть міжнародних валютних відносин. Поняття валютної системи.
63. Основні елементи національної валютної системи.
64. Сутність та класифікація валют.
65. Міжнародні валютно-кредитні організації.
66. Банківська система України, її організація.
67. Роль і функції Національного Банку України.
68. Облікова ставка ЦБ і її дія на економічні процеси.
69. Комерційні банки, їх роль в економіці, функції, завдання, джерела грошових коштів.
70. Види комерційних банків. Функції комерційних банків.
71. Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва.
72. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.
73. Функції страхування.
74. Основні операції страхових компаній.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Венгер В.В. Фінанси: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] К.: Центр учбової літератури, 2009. 432 с.
2. Говорушко Т.А. Страхування: Навч. посіб. Львів: "Магнолія 2006", 2016. 328 с.
3. Говорушко Т.А., Шеремет О.А., Дем'яненко І.В., Багацька К.В. Фінанси для фінансистів [текст]: підручник: К. : «Центр учбової літератури», 2013. 612 с.
4. Гроші та кредит : підручник. За наук. ред. М. І. Савлука. 6-те вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2011. 589.
5. Дем'янишин В.Г., Погрішук Г.Б. Бюджетний менеджмент: навч. посіб.: Тернопіль: Крок, 2015. 522 с.
6. Краус Н. М., Краус К.М. Українсько-російсько-англійський термінологічний словник з економічної теорії : слов. для студ. ВНЗ. Київ : Центр учбової л-ри, 2015. 326 с. (*Гриф МОН України Лист № 1/11-15955 від 22.10.13 р.*).
7. Пилипенко І.І., Бондарук Т.Г., Момотюк Л.Є., Ігнатова І.С. Фінанси: навчальний посібник практикум. К.: ДП «Інформ-аналіт. агенство», 2013. 307 с.
8. Стойко О.Я., Дема Д.І. Фінанси: навч. посіб. К.: Алерта, 2014. 432 с.
9. Фінанси. Підручник/ І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. Київ: Видавництво Ліра. К, 2017. 720 с.
10. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах. За заг. ред. Баранової В.Г. Одеса: Атлант, 2015.
11. Фінанси: навчальний посібник. За заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.
12. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс. За заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
13. Фінансовий ринок: Підручник. Керівник авт. колективу і наук. ред. В.М. Шелудько. 3-те вид., стер. К. : Знання, 2015. 535 с.
14. Холодна Ю. Є., Рац О.М. Банківська система : навчальний посібник. Х.: Вид. ХНЕУ, 2013. 316 с.
15. Юрій С. І. Фінанси: підручник / С. І. Юрій, В. М. Федосов, Л. М. Алексеєнко, В.Г. Дем'янишин, О. М. Десятнюк. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2012.

Додаткова

1. Венгер В.В. Фінанси: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] К.: Центр учбової літератури, 2009. 432 с.
2. Опарін О.В. Фінанси (Загальна теорія): навч. посіб. К.: КНТЕУ, 2007. 240 с.
3. Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Десятник О.М., Податкова система: Підручник. К.: Атака, 2006. 920 с.
4. Карлін М.І. Фінансова система України: Навч. посібник. К.: Знання, 2007. 324 с.

5. Ковальчук С.В., Форкун І.В. Фінанси: навч. посібник. Львів: «Новий світ – 2000», 2006. 568 с.
6. Пріб К.А. та інші. Податкова система України: термінологія і формування основних положень: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2007. 320 с.
7. Слав'юк Р.А., Фінанси підприємств: Підручник. К.: УБС НБУ, 2007. 550 с.
8. Страхування: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання, 2008. 1019 с.
9. Фінанси підприємств: підручник Кер. кол. авт. і наук.ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 6-те вид., перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2006. 552с.
10. Kraus N., Kraus K. Dictionary of Economic terms. Poltava : Skytek, 2013. 84 р.